

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

TARYBA

Tarybos išvados dėl aukštojo mokslo socialinio aspekto

(2013/C 168/02)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

ATSIŽVELGDAMA Į:

1. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 165 ir 166 straipsnius;
2. Strategiją „Europa 2020“, visų pirma į pagrindinį tikslą padidinti tretinį arba lygiavertį išsilavinimą turinčių 30–34 metų amžiaus asmenų dalį bent iki 40 %;
3. 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvadas dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) ⁽¹⁾, kuriose kaip vienas iš programos keturių strateginių tikslų nurodytas vienodų galimybių, socialinės sanglaudos ir aktyvaus pilietiškumo skatinimas ir pabrėžta, kad švietimo ir mokymo politika turėtų būti tokia, kad visi piliečiai, nepriklausomai nuo jų asmeninių, socialinių ar ekonominių aplinkybių, galėtų įgyti, atnaujinti ir visą gyvenimą ugdyti darbui reikalingus gebėjimus ir bendruosius gebėjimus bei kompetencijas;
4. 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos išvadas dėl švietimo ir mokymo socialinio aspekto ⁽²⁾, kuriose pabrėžiama, kad svarbu užtikrinti vienodas galimybes įgyti kokybišką išsilavinimą, taip pat vienodas sąlygas ir rezultatus, kurie nepriklausytų nuo socialinių ir ekonominių aplinkybių ir kitų veiksnių, galinčių lemti nepalankią padėtį dėl išsilavinimo stokos, ir kuriose pripažintas ekonominių ir socialinių aplinkybių vaidmuo didinant bendrą išsimokslinimo lygį ir ugdant aukšto lygio gebėjimus ir pažymėta, kad bendrųjų gebėjimų ir kompetencijų suteikimas visiems bus vienas iš svarbiausių veiksnių gerinant piliečių galimybes įsidarbinti, socialinę įtrauktį ir savirealizaciją;
5. 2011 m. lapkričio 28 d. Tarybos išvadas dėl aukštojo mokslo modernizavimo ⁽³⁾, kuriose valstybių narių paprašyta skatinti sistemingai rengti veiksmingas strategijas, kuriomis grupėms, kurių atstovų studijuoja mažiau, būtų užtikrinta galimybė įgyti aukštąjį išsilavinimą, intensyviau dėti pastangas sumažinti aukštojo mokslo studijų nebaisusių asmenų skaičių gerinant mokymo programų kokybę ir didinant jų aktualumą bei patrauklumą, visų pirma užtikrinant į studentus orientuotą mokymąsi ir teikiant atitinkamą paramą, orientavimą ir konsultavimą po įstojimo;
6. 2012 m. balandžio 26–27 d. Bolonijos proceso ministrų konferencijoje dalyvavusių ministrų Bukarešto komunikatą, kuriame jie susitarė patvirtinti nacionalines priemones, kuriomis būtų plečiamos bendros galimybės įgyti kokybišką aukštąjį išsilavinimą, ir pakartojo tikslą, kad į aukštojo mokslo įstaigas stojanti ir aukštojo mokslo studijas baigusi studentija turėtų atspindėti Europos gyventojų įvairovę, o 2012 m. Bolonijos proceso įgyvendinimo ataskaitoje akcentavo, kad ypač daug dėmesio reikia skirti aukštojo mokslo socialiniam aspektui, išnagrinėjant turimą statistinę informaciją apie studentų socialinės kilmės poveikį studijavimui aukštojo mokslo įstaigose ir įvairius politinius požūrius į galimybių įgyti aukštąjį išsilavinimą išplėtimą;
7. 2012 m. lapkričio 20 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui *Švietimo persvarstymas. Investavimas į gebėjimus siekiant geresnių socialinių ir ekonominių rezultatų* ⁽⁴⁾; prie šio komunikato pridėta Komisijos tarnybų darbiname dokumente ⁽⁵⁾ skatinama plėtoti ir stiprinti partnerystes ir lanksčius gebėjimų ugdymo visą gyvenimą būdus;

⁽¹⁾ OL C 119, 2009 5 28, p. 2.⁽²⁾ OL C 135, 2010 5 26, p. 2.⁽³⁾ OL C 372, 2011 12 20, p. 36.⁽⁴⁾ Dok. 14871/12.⁽⁵⁾ Dok. 14871/12 ADD 6.

8. 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendaciją dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo ⁽⁶⁾, kurioje valstybės narės susitarė nustatyti tokio mokymosi ir savišvietos patvirtinimo priemones, siekiant užtikrinti, kad asmenims būtų suteikta galimybė panaudoti tai, ką jie išmoko neformaliojo švietimo ir mokymo metu, savo profesinėje veikloje ir siekiant toliau mokytis, be kita ko, aukštojo mokslo įstaigose;
9. 2013 m. metinę augimo apžvalgą, kurioje švietimas nurodytas kaip vienas iš pagrindinių ekonomikos augimo ir konkurencingumo skatinimo veiksnių, šalia inovacijų, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros, ir pabrėžta, kad svarbus vaidmuo tenka investicijoms į žmogiškąjį kapitalą siekiant spręsti nedarbo problemas ir sudaryti sąlygas ekonomikos atsigavimui;
10. 2013 m. kovo mėn. Prahoje surengtą „ET 2020“ tarpusavio mokymą, susijusį su politika ir praktika siekiant sumažinti aukštojo mokslo studijų nebaigusiu asmenų skaičių ir padidinti aukštojo mokslo studijas baigusiu asmenų skaičių, kurio metu daug dėmesio skirta metodams nacionaliniu, įstaigų ir Europos lygiu, siekiant padidinti aukštąjį mokslą baigusiu asmenų skaičių ir pritaikyti įstaigų realijas prie įvairesnės studentijos, remiantis įrodymais ir analize,

SUSITARIA, KAD:

1. Nors problemų, su kuriomis šiandien susiduria Europa, neįmanoma išspręsti vien švietimo ir mokymo veikla, tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu itin svarbu žmonėms suteikti Europai reikalingų aukšto lygio gebėjimų ir kompetencijų, be kita ko, siekiant užtikrinti lygesnes galimybes įgyti aukštąjį išsilavinimą, studijuoti ir baigti aukštojo mokslo studijas. Vis dar esama daug gabių asmenų, kurie nestudijuoja aukštojo mokslo įstaigose dėl socialinių, kultūrinių ar ekonominių priežasčių arba dėl netinkamų paramos ir orientavimo sistemų.
  2. Europos ekonomikos atsigavimas ir tvarų ekonomikos augimą skatinantys veiksniai, be kita ko, intensyviau vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, vis labiau priklauso nuo jos gebėjimo ugdyti visų savo piliečių gebėjimus, o tai rodo socialinių ir ekonominių tikslų tarpusavio priklausomybę. Kaip ir pastangoms tobulinti gebėjimus pasitelkus profesinį rengimą ir mokymą, kokybiškam aukštajam mokslui ir mokymuisi visą gyvenimą taip pat tenka vienas iš svarbiausių vaidmenų didinant galimybes įsidarbinti ir konkurencingumą, kartu skatinant studentų ir absolventų asmeninį ir profesinį tobulėjimą, ir skatinant socialinį solidarumą bei dalyvavimą pilietiniame gyvenime.
  3. Bolonijos procesas ir tolesnis Europos aukštojo mokslo erdvės plėtojimas, ES aukštojo mokslo sistemų modernizavimo darbotvarkė ir strategija „Europa 2020“ – visa tai rodo, kad sprendžiant bendras problemas naudingai prisidedama bendradarbiaujant Europos mastu ir taikant bendras politikos priemones – keičiantis geros praktikos pavyzdžiais, atliekant lyginamąją įrodymais grindžiamos politikos analizę ir teikiant finansinę paramą, taip pat padedant užtikrinti tvarius mechanizmus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos didesniam įvairių studentų grupių judumui.
- PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, TINKAMAI LAIKANTIS SUBSIDIARUMO PRINCIPŲ IR ATSIŽVELGIANT Į AUKŠTOJO MOKSLO ĮSTAIGŲ AUTONOMIJĄ:
1. Patvirtinti nacionalinius tikslus, kuriais siekiama didinti galimybes įgyti aukštąjį išsilavinimą, studijuoti ir baigti aukštojo mokslo studijas asmenims, priklausantiems grupėms, kurių atstovų studijuoja mažiau ir kurios neturi palankių sąlygų, kad būtų daroma pažanga siekiant Bolonijos proceso tikslo užtikrinti, kad į aukštojo mokslo įstaigas stojanti, jose studijuojanti ir visų lygių aukštojo mokslo studijas baigusi studentija atspindėtų valstybių narių gyvenimo įvairovę.
  2. Skatinti bendradarbiauti visų lygių švietimo paslaugų teikėjus, įskaitant teikiančiuosius neformaliojo mokymosi ir savišvietos paslaugas, ir kitus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, siekiant nustatyti konkrečias grupes, kurių atstovų aukštojo mokslo įstaigose studijuoja mažiau, taip pat skatinti asmenis, priklausančius grupėms, kurių atstovų studijuoja mažiau, visuose švietimo sektoriuose dažniau rinktis pedagogines studijas.
  3. Sudaryti palankesnes sąlygas plėtoti iniciatyvias strategijas ir susijusias struktūras įstaigų lygiu, įskaitant informavimo veiklą ir mokymosi visą gyvenimą galimybes, informacijos apie su švietimu ir darbo rinka susijusias galimybes ir rezultatus teikimą, konsultavimą dėl tinkamų studijų pasirinkimo, tarpusavio kuravimo ir konsultavimo bei rėmimo paslaugas.
  4. Propaguoti galimybes keisti studijų kryptį ir skatinti plėtoti lanksčius ir skaidrius būdus pereiti visų pirma nuo profesinio rengimo bei mokymo ir nuo neformaliojo mokymosi bei savišvietos prie aukštojo mokslo, kuriems palankesnes sąlygas sudarytų skaidrumo priemonės, pavyzdžiui, nacionalinių kvalifikacijų sandaros, susijusios su Europos kvalifikacijų sandara.
  5. Didinti lanksčiojo mokymosi galimybes įvairinant mokymo turinio dėstymo būdus, pavyzdžiui, nustatant į studentus orientuotus mokymo ir mokymosi metodus, numatant platesnes galimybes mokytis ne visą dieną, plėtojant kreditais grindžiamą mokomąją praktiką, programas suskirstant į modulius, skatinant nuotolinį mokymąsi naudojantis IRT ir plėtojant garantuotos kokybės atvirojo švietimo išteklius.
  6. Išnagrinėti, kaip pasitelkiant finansavimo mechanizmus būtų galima teikti paskatas įstaigoms plėtoti garantuotos kokybės lanksčiojo mokymosi galimybes ir suteikti tokių galimybių.

⁽⁶⁾ OL C 398, 2012 12 22, p. 1.

7. Išnagrinėti bendros įstaigų finansavimo struktūros ir finansinės paramos teikimo studentams poveikį asmenų, priklausančių grupėms, kurių atstovų studijuoja mažiau, ir grupėms, kurios neturi palankių sąlygų, studijavimui aukštojo mokslo įstaigose, ir apsvarstyti, kaip būtų galima geriausiai panaudoti finansinę paramą siekiant padidinti galimybes įgyti aukštąjį išsilavinimą, studijuoti ir baigti aukštojo mokslo studijas.
  8. Bendradarbiauti su aukštojo mokslo įstaigomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais siekiant padidinti aukštojo mokslo studijas baigusiu asmenų skaičių, gerinant mokymo ir mokymosi proceso kokybę, visų pirma lanksčiau dėstant mokomąjį turinį ir teikiant atitinkamą paramą po įstojimo, taip pat didinant mokymo programų patrauklumą ir aktualumą darbo rinkoje.
  9. Išnagrinėti ir siekti sumažinti visus regioninius ir geografinius galimybių įgyti aukštąjį išsilavinimą, studijuoti ir baigti aukštojo mokslo studijas skirtumus valstybėse narėse.
  10. Pradėti sisteminių atitinkamų palyginamų duomenų rinkimą (kartu optimaliai panaudojant turimus išteklius, siekiant išplėsti politikos plėtojimui skirtą duomenų bazę ir sudaryti sąlygas veiksmingai stebėti, kaip įgyvendinami nacionaliniai tikslai, susiję su asmenų, priklausančių grupėms, kurių atstovų studijuoja mažiau, ir grupėms, kurios neturi palankių sąlygų, galimybėmis įgyti aukštąjį išsilavinimą, studijuoti ir baigti aukštojo mokslo studijas.
- b) kartu su Eurostatu vykdant galimybių studiją, kuria siekiama tobulinti administracinių duomenų apie studijų trukmę ir aukštojo mokslo studijas baigusiu asmenų skaičių rinkimo metodiką;
- c) parengiant įvairių finansavimo modelių arba išlaidų pasidalijimo poveikio aukštojo mokslo rezultatyvumui, efektyvumui ir vienodoms galimybėms tyrimą laikantis 2011 m. aukštojo mokslo sistemų modernizavimo darbotvarkėje nustatytų išpareigojimų ⁽⁷⁾.

IR PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS:

PALANKIAI VERTINA KOMISIJOS KETINIMĄ:

Remiant valstybių narių veiksmus, kuriais siekiama padidinti galimybes įgyti aukštąjį išsilavinimą, studijuoti ir baigti aukštojo mokslo studijas, išplėsti strategijos „Europa 2020“ duomenų bazę:

- a) pradedant politikos, susijusios su galimybėmis įgyti aukštąjį išsilavinimą ir su aukštojo mokslo studijų nebaigusiu asmenų bei aukštojo mokslo studijas baigusiu asmenų skaičiumi, tyrimą siekiant išnagrinėti įvairių nacionalinių ir įstaigų metodų veiksmingumą, taip pat struktūrinių, įstaigų, asmeninių, socialinių bei kultūrinių ir socialinių bei ekonominių veiksnių poveikį studijų nebaigimui ir baigimui;
3. Stiprinti ES ir Bolonijos proceso sinergiją įgyvendinant aukštojo mokslo socialinį aspektą optimizuojant finansinę paramą pagal laikotarpio po 2013 m. Sąjungos programą švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto srityje.
4. Panaudoti Jaunimo užimtumo iniciatyvoje numatytą finansinę paramą siekiant palankių sąlygų neturintiems arba nedirbantiems jaunesniems nei 25 metų amžiaus jaunuoliams sudaryti tikslių galimybių siekti aukštojo išsilavinimo, kad jie galėtų įgyti darbei reikalingų gebėjimų.

⁽⁷⁾ Žr. 3 išnašą.